

HE 200/2001 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi luopumiseläkelain 8 §:n ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luopumiseläkelakia ja maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettua lakia. Esityksessä ehdotetaan tarkistettaviksi säännöksiä, joiden perusteella luopumiseläkkeelle tai luopumiskorvaukselle jäänyt maatalousyrittäjä voi luovuttaa tai vuokrata viljelemättömyys- ja pellonmyyntirajoitussitoumuksen alaisia

peltomaitaan ilman, että eläke tai korvaus kokonaan lakkautetaan. Yhdenmukaisesti nykyisen luopumistukijärjestelmän kanssa luovutuksensaajalta ei enää edellytetä päätoimista maatalouden harjoittamista.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Johdanto	3
2. Nykytila.....	3
2.1. Luopumiseläkelaki.....	3
2.2. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta.....	4
3. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset.....	5
4. Taloudelliset vaikutukset	6
5. Asian valmistelu	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Lakiehdotusten perustelut	6
1.1. Luopumiseläkelaki.....	6
1.2. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta.....	7
2. Voimaantulo	7
LAKIEHDOTUKSET	8
luopumiseläkelain 8 §:n muuttamisesta.....	8
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta ...	9
RINNAKKAISTEKSTIT	10
luopumiseläkelain 8 §:n muuttamisesta.....	10
maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta .	12

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Luopumiseläkelaki (16/1974) on ollut voimassa vuoden 1974 alusta. Luopumiseläkkeet on myönnetty vuosina 1974—1992 tapahtuneiden luopumisten perusteella. Maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettu laki (1330/1992), jäljempänä luopumiskorvauslaki, koskee vuosina 1993—1995 tapahtuneita luopumisia. Uusia luopumiseläkkeitä tai -korvauksia ei enää myönnetä.

Suomen liittyessä Euroopan unioniin säädettiin laki maatalousyrittäjien luopumistuesta (1293/1994), jäljempänä luopumistukilaki. Vuodesta 1996 lähtien maatalouden harjoittamisesta luopumista on tuettu vain luopumistuella. Luopumistukijärjestelmä oli maatalouden varhaiseläketukea koskevasta yhteisön järjestelmästä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2079/92 mukainen ja osittain EU-rahoitteinen. Luopumistukilakia sovellettiin vuosina 1995—1999 tapahtuneisiin luopumisiin. Luopumistukilakia muutettiin lailla 1326/1999, joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000. Nykyinen, viimeksi mainittuun lainmuutokseen perustuva luopumistukijärjestelmä on kansallisesti rahoitettu. Muutettuja säännöksiä sovelletaan vuosina 2000—2002 tapahtuneisiin luopumisiin.

Voimassa olevassa luopumiseläkelaiissa ja luopumiskorvauslaissa on viittaussäännöksiä luopumistukilain säännöksiin. Lailla 1326/1999 on muutettu osa niistä luopumistukilain säännöksistä, joihin luopumiseläkelaiissa ja luopumiskorvauslaissa vielä nykyisellään viitataan. Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi luopumiseläkelain 8 §:ään ja luopumiskorvauslain 25 §:ään luopumistukijärjestelmän lainmuutoksista johtuvat tarpeelliset muutokset.

2. Nykytila

2.1. Luopumiseläkelaki

Luopumiseläkeoikeuden saamiseksi viljelijän oli annettava sitoumus siitä, ettei hän käytä eikä vuokraa maatalon peltoa tai talousrakennuksia maataloustuotantoon (maataloustuotannosta luopumissitoumus). Lisäksi hänen oli annettava sitoumus, ettei hän kuuden vuoden kuluessa eläkkeen alkamisesta luovuta tilan peltoa lainkaan eikä sen jälkeenkään muutoin kuin lisäalueeksi yksityiselle viljelijälle, tulevalle tilanpidonjatkajalle taikka tietyille viranomaisille (pellon myyntirajoitussitoumus).

Luopumiseläkkeen suuruus määräytyi luovutetun maatalousmaan pinta-alan perusteella. Luopumiseläkkeen maksaminen jatkuu koko luopujan eliniän ajan, jos laissa edellytetyt sitoumuksia noudatetaan. Kun luopuja täyttää 65 vuotta tai saa sitä aikaisemmin oikeuden kansaneläkelain (347/1956) mukaiseen eläkkeeseen, muutetaan täysi eläke vähennyksi eläkkeeksi, jonka määrä on 40 prosenttia täydestä eläkkeestä.

Luopumiseläkelain mukaisten sitoumusten rikkomisesta on seurauksena luopumiseläkkeen lakkauttaminen, jollei kysymyksessä ole vähäinen rikkomus tai painavat kohtuusnäkökohdat puolla eläkkeen maksamista edelleen. Luopumiseläke voidaan sitoumusrikkomuksen vuoksi lakkauttaa myös määräajaksi tai vain osittain.

Luopumiseläkelakia muutettiin 30 päivänä huhtikuuta 1997 voimaan tulleella lailla 366/1997 lain 8 §:n 2 momentin 2 kohdan osalta. Lainmuutoksella mahdollistettiin eläkkeensaajille luopumiseläkelain mukaisen sitoumusten alaisen peltomaan luovutta-

minen tai vuokraaminen aikaisempaa laajemmalti, ilman että seurauksena voisi olla eläkkeen lakkauttaminen kokonaan. Sitoumuksenaista peltoa voidaan säännöksen mukaan luovuttaa tai vuokrata vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa tai ryhtyy harjoittamaan päätoimisesti maataloutta luopumistukilain 2 §:ssä ja mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitetulla tavalla. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Luovutuksen seurauksena täytenä luopumiseläkkeenä maksettava eläke muutetaan vähennetyksi lain 8 §:n 2 momentin nojalla. Vähennettyä luopumiseläkettä saavalle eläkkeensaajalle luovutuksesta ei aiheudu enää seurauksia.

Päätoimisella maatalouden harjoittamisella tarkoitettiin luopumistukilain 2 §:n mukaan maatalousyrittäjätoimintaa, jossa maatalousyrittäjän kokonaistuloista vähintään neljännes tulee maataloudesta, kokonaistuloista vähintään puolet tulee maa- ja metsätaloudesta sekä maatilalla harjoitettavista liitännäistoiminnoista ja kokonaistyöajasta vähintään puolet käytetään maa- ja metsätalouteen sekä maatilalla harjoitettaviin liitännäistoimintoihin. Asetuksella oli säädetty tarkemmin tulojen ja työajan arvioinnista. Luopumistukilain 2 §:ää on muutettu edellä mainitulla lailla 1326/1999 siten, että pykälästä poistettiin edellä kerrottu määritelmä maatalouden päätoimisesta harjoittamisesta. Vuosien 2000—2002 luopumistukijärjestelmässä ei enää edellytetä luopujalta eikä luovutuksensaajalta päätoimista maatalouden harjoittamista.

Luopumiseläkelain 8 §:n 4 momentissa viitataan soveltuvin osin luopumistukilain 13 §:n 2 momenttiin. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan luovutus voidaan tehdä kahdelle luovutuksensaajalle. Tällöin molempien tai, jos kyse on aviopuolisoista, ainakin toisen on täytettävä luovutuksensaajaa koskevat edellytykset. Luopumistukilain 13 §:ää on muutettu mainituilla lailla 1326/1999 siten, että pykälän 2 momentti on poistettu. Luopumistukilain nykyisen 13 §:n mukaan luovutus voi tapahtua kahdelle luovutuksensaajalle ja heidän aviopuolisoilleen yhdessä.

Tällöin molempien ja, jos kyse on aviopuolisoista, ainakin toisen on täytettävä luovutuksensaajalle säädetyt edellytykset.

Helmikuussa 2001 luopumiseläkettä maksettiin edelleen 26 923 eläkkeensaajalle. Heistä 1912 sai täyttä luopumiseläkettä ja 25 011 vähennettyä eläkettä. Täysi luopumiseläke oli suuruudeltaan keskimäärin 2 421 markkaa kuukaudessa ja vähennetty luopumiseläke 1 104 markkaa kuukaudessa. Luopumiseläkkeiden maksaminen tulee jatkumaan vielä vuosia. Luopumiseläkelain 8 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja luovutuksia ja vuokrauksia on tehty 30 päivän huhtikuuta 1997 jälkeen vuoden 2000 lokakuun loppuun mennessä noin 3 400 kappaletta. Pääsääntöisesti luovutuksia ja vuokrauksia ovat tehneet eläkkeensaajat, jotka saivat jo luovutusajankohtana vähennettyä luopumiseläkettä. Lainmuutoksen seurauksena viljelykäyttöön on palautunut noin 25 300 hehtaaria peltomaata.

2.2. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

Luopumiskorvauksen saadakseen maatalousyrittäjän oli annettava sitoumus, ettei hän käytä eikä vuokraa maatilaa pelto- tai puutarhamaata taikka tuotantorakennuksia maataloustuotantoon (maataloustuotannosta luopumissitoumus). Lisäksi luopujan tuli sitoutua olemaan luovuttamatta maatilaa peltomaata kenellekään (pellon myyntirajoitus-sitoumus). Luopumiskorvausjärjestelmässä sitoumus on kuuden vuoden jälkeenkin voimassa niin kauan, kun jollakin maatilalla luopujista on oikeus luopumiskorvaukseen tai sen osaan.

Luopumiskorvausta maksetaan siihen asti, kun luopuja täyttää 65 vuotta. Luopumiskorvaus muodostuu perusosasta ja luopumislisästä. Perusosa määräytyi pitkälti kuten maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969, MYEL) mukainen työkyvyttömyyseläke. Luopumislisän suuruus määräytyi maatilalla peltopinta-alan ja kotieläinyksiköiden perusteella. Luopujan täyttäessä 65 vuotta luopumislisä lakkaa ja perusmäärä muuttuu MYEL:n mukaiseksi vanhuuseläkkeeksi.

Jos luopumiskorvauslain mukaisia si-

toumuksia ei noudateta, luopumiskorvaus pääsääntöisesti lakkautetaan. Jos sitoumuksen laiminlyöntiä on kuitenkin pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi tai päättää, että korvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi.

Lain 25 §:n 2 momenttia muutettiin 30 päivästä huhtikuuta 1997. Säännöksen mukaan laissa tarkoitettuna erityisenä syynä pidetään tilannetta, jossa sitoumuksenalaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten sellaiselle henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa tai luovutettava alue huomioon ottaen ryhtyy harjoittamaan päätoimisesti maataloutta luopumistukilain 2 §:ssä ja sen nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettulla tavalla. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Näiden edellytysten täyttyessä luopumiskorvauksen maksamista jatketaan yleensä perusosan suuruisena. Lain 25 §:n 5 momentissa on, kuten luopumiseläkelaiskakin, viittaussäännös edellä selostettuun luopumistukilain 13 §:n 2 momenttiin.

Helmikuussa 2001 luopumiskorvausta maksettiin edelleen 1 056 luopujalle. Luopumiskorvauksen määrä oli keskimäärin 2 847 markkaa kuukaudessa. Luopumiskorvauksen maksaminen jatkuu vielä useita vuosia. Luopumiskorvauslain 25 §:n 2 momentissa tarkoitettuja luovutuksia ja vuokrauksia on 30 päivän huhtikuuta 1997 jälkeen vuoden 2000 lokakuun loppuun mennessä tehty yhteensä lähes sata kappaletta. Viljelykseen on tätä kautta palautunut noin 1 300 hehtaaria peltomaata.

3. Esityksen tavoitteet ja ehdotetut muutokset

Luopumistukijärjestelmään tehtyjen lainmuutosten taustalla olivat EU:n maatalouspolitiikassa tapahtuneet muutokset. Maatalouden varhaiseläkejärjestelmää koskeva edellä

mainittu neuvoston asetus (ETY) N:o 2079/92 kumottiin vuoden 2000 alusta. Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tuesta maaseudun kehittämiseen ja tiettyjen asetusten muuttamisesta ja kumoamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 1257/1999 sisällytettiin säännökset varhaiseläkejärjestelmästä sekä muuhun maaseudun kehittämiseen myönnettävästä yhteisön tuesta. Vaatimusta päätoimisen maatalouden harjoittamisesta ei EY:n maaseudun kehittämisasetukseen enää miltään osin sisälly, sillä yhteisön tarkoituksena on tukea myös osa-aikaisesti harjoitettua maataloutta.

Viljelemättömyyssitoumukseen perustuvien luopumisjärjestelmien tavoitteena oli aikanaan maataloustuotannon tasapainottaminen poistamalla peltoa tuotannosta. Suomen liittyttyä Euroopan unioniin maatalouspolitiikan tavoitteet oli määriteltävä uudelleen muuttuneessa toimintaympäristössä. Nykyisessä maatalouspolitiikassa pyritään tukemaan maatalouden rakennekehitystä siten, että syntyisi kannattavia ja elinkelpoisia tilakokonaisuuksia. Tätä kehitystä tukee muun muassa tilakoon kasvattaminen. Tämä tavoite oli myös vuonna 1997 toteutetun luopumiseläkelakia ja luopumiskorvauslakia koskeneen lainmuutoksen taustalla.

Luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaisten sitoumusten alaisten peltomaiden palautumista viljelykäyttöön on edelleen pidettävä tarkoituksenmukaisena tavoitteena. Luopumiseläkelain 8 §:ssä ja luopumiskorvauslain 25 §:ssä oleva edellytys luovutuksensaajan päätoimisesta maatalouden harjoittamisesta ehdotetaan tarkistettavaksi luopumistukilain 2 §:n muuttamisen johdosta. Määritettäessä uudelleen kyseisten lakien mukaisten sitoumusten alaisen peltomaiden luovutuksensaajaa koskevia edellytyksiä on kokonaisarviossa otettava huomioon myös edellä selostetut Euroopan yhteisön maatalouspolitiikan muutokset vuoden 2000 alusta.

Maatalouden rakennekehityksen edistämiseksi olisi tarkoituksenmukaista, että luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaiset sitoumuksenalaiset myyntiin tai vuokraukseen tulevat peltomaat saataisiin kohdennettua tiloihin, joilla on kannattavan toiminnan edellytykset. Vähimmäisedellytyksenä

voitaisiin tällöin pitää sitä, että luovutuksen-saajalla olisi jo luovutusajankohtana voimassa maatilalla harjoitettuun maatalouteen perustuva pakollinen MYEL-vakuutus. Tällöin kaikkein pienimmät tilat tai tilat, joissa yrittäjän työpanos on erittäin vähäinen, jäisivät luopumiseläkelain 8 §:ssä ja luopumiskorvauslain 25 §:ssä tarkoitettujen luovutusten ulkopuolelle. Edellytys vastaisi myös nykyisessä luopumistukijärjestelmässä noudatettavaa lisämaaluovutuksensaajaa koskevaa edellytystä.

Luopumistukilain 13 §:n mukaan luovutus voidaan nykyisin tehdä aikaisemman kahden luovutuksensaajan sijasta kahdelle luovutuksensaajalle ja heidän puolisoilleen yhdessä. Täten esimerkiksi kaksi veljestä puolisoineen voivat olla luovutuksensaajina, mikä aiemmin ei ollut mahdollista. Mahdollisuus vastaaviin luovutuksiin on tarkoituksenmukaista ulottaa koskemaan myös luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaisten sitoumusten alaisia pelloja. Tällöin nykyisessä suurempiin yksikköihin pyrkivässä maataloudessa esimerkiksi kahden avioparin muodostamat yhtymät voisivat hankkia lisäalueeksi luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaisten sitoumusten alaista peltoa. Luopumiseläkelain 8 §:n 4 momentissa ja luopumiskorvauslain 25 §:n 5 momentissa olevat viittaussäännökset luopumistukilain 13 §:n 2 momenttiin ehdotetaan siten muutettaviksi viittauksiksi luopumistukilain nykyiseen 13 §:ään.

Muilta osin luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaisten sitoumusten alaisen peltojen vuokraamista tai luovuttamista koskeviin säännöksiin ei ehdoteta tehtäväksi muutoksia. Sitoumustenalaisten peltojen luovuttaminen tai vuokraaminen muulle kuin luopumiseläkelain 8 §:ssä tai luopumiskorvauslain 25 §:ssä tarkoitettulle luovutuksensaajalle johtaisi siten edelleen pääsääntöisesti

eläkkeen tai korvauksen lakkauttamiseen, ellei sitten olisi kysymys jo ennen vuoden 1997 lainmuutosta voimassa olleiden säännösten mukaisesta sallitusta luovutuksesta.

4. Taloudelliset vaikutukset

Luopumiseläkelain ja luopumiskorvauslain mukaiset kustannukset maksetaan valtion varoista. Ehdotettujen muutosten johdosta eläkkeen- ja korvaussensaajien arvioidaan luovuttavan viljelemättömyyssitoumuksen alaisia pelloja lisämaaksi jonkin verran nykyistä enemmän, kun lisämaan luovutuksensaajaa koskevia edellytyksiä lievennetään. Tämä puolestaan voi vähentää eläkemenoja, kun täyttää luopumiseläkettä saavien etuus muuttuu luovutuksen seurauksena vähennetyksi ja luopumiskorvausta saavien osalta maksettaisiin enää luopumiskorvauksen perusosaa. Valtaosa luopumiseläkkeen saajista on kuitenkin vähennettyä luopumiseläkettä saavia. Luopumiskorvausta puolestaan saa enää noin tuhat henkilöä. Esityksen eläkemenoja vähentävä vaikutus on siten erittäin vähäinen.

Ehdotettujen muutosten seurauksena viljelyyn ja siten myös viljelytukiin piiriin tulevan peltopinta-alan määrän voidaan arvioida jonkin verran kasvavan nykytilanteeseen verrattuna, millä puolestaan on jonkin verran valtion menoja lisääviä vaikutuksia. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen hoitokustannuksiin ehdotuksella ei olisi vaikutusta.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun yhteydessä on kuultu maatalousyrittäjien eläkelaitoksen ja tuottajajärjestöjen edustajia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Luopumiseläkelaki

8 §. Pykälän 2 momentin 2 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että täysi luopu-

miseläke muutetaan vähennetyksi eläkkeeksi, jos täyden luopumiseläkkeen saaja sitoumuksensa vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoit-

taa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut pakollisen MYEL-vakuutuksen. Kuten aikaisemminkin, luovutuksensaajan on lisäksi sitouduttava viljelemään luovutettua tai vuokrattua alaa vähintään viiden vuoden ajan.

MYEL-vakuutuksen tulee perustua maatilalla harjoitettuun maatalouteen. Laissa tarkoitettuna luovutuksensaajana pidettäisiin henkilöä, jolle maatilalla pellon ja metsän pinta-alojen perusteella vahvistetun työtulon yhteismäärä on vähintään maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:ssä säädetyn alarajan suuruinen (15 066,76 mk vuonna 2001). Maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesta vakuuttamisvelvollisuudesta vapautettua henkilöä ei pidettäisi laissa tarkoitettuna luovutuksensaajana.

Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luovutuksensaajaan noudatettaisiin soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 13 §:ssä säädetään. Luovutus olisi mahdollista tehdä kahdelle luovutuksensaajalle ja heidän puolisoilleen yhdessä. Tällöin molempien olisi ja, jos kyse on aviopuolisoista, ainakin toisen olisi täytettävä luovutuksensaajalle säädetty edellytykset. Säännöstä voitaisiin soveltaa tietyin edellytyksin myös avopuolisiin. Nykyisessä luopumistukilaisissa aviopuolisolla nimittäin tarkoitetaan myös henkilöä, jonka kanssa maatalousyrittäjä jatkuvasti elää avioliittoa solmimatta yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa ja joka on vakuutettu maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n 2 momentin 5 kohdan nojalla.

1.2. Laki maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta

25 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että luopumiskorvauslain mukaisen sitoumuksen laiminlyönnille olisi olemassa laissa tarkoitettu erityinen syy,

jos sitoumuksen alaista maata olisi luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain mukaisen pakollisen vakuutuksen. Lainkohdan sanamuotoa ja rakennetta ehdotetaan myös selkeytettäväksi jaottelemalla säännöksen sisältö erillisiin lauseisiin. Kuten aikaisemminkin, luovutuksensaajan olisi annettava viiden vuoden viljelysitoumus. Seurauksena luovutuksesta luopumiskorvauksen saajalle olisi pääsääntöisesti luopumislisän lakkauttaminen.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi viittaussäännös edellä selostettuun luopumistukilain 13 §:ään.

2. Voimaantulo

Luopumistukilain 2 §:n ja 13 §:n muuttamista koskeva edellä mainittu laki 1326/1999 on tullut voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2000. Luopumiseläkelain 8 §:n ja luopumiskorvauslain 25 §:n muuttamista koskevat lait ehdotetaan tämän vuoksi tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun lait on hyväksytyt ja vahvistettu. Lainmuutoksissa on kysymys eläkkeen tai korvauksen määrään mahdollisesti vähentävästi vaikuttavan luovutuksen edellytysten määrittelemisestä. Voimaantulosäännökseen ehdotetaan sen johdosta otettavaksi täsmäntävä säännös, jonka mukaan lakia sovellettaisiin luovutuksiin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantumisen jälkeen. Luovutuksen katsottaisiin tapahtuneen, kun luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

luopumiseläkelain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 2 kohta ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 366/1997, seuraavasti:

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 13, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiseläkkeen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiseläke, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitettun luovutusajankohdan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2001.

Lakia sovelletaan luovutuksiin, jotka tapahtuvat lain voimaantulon jälkeen.

Luovutuksen katsotaan tapahtuneen sinä ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu.

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 25 §:n 2 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 367/1997, seuraavasti:

25 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityisen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vastuun. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja on sitoutunut pitämään hallinnsaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokratavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. Tässä momentissa tarkoitettuna erityisenä

syynä pidetään myös sitoumuksen alaisen maan luovuttamista käytettäväksi luonnon-suojelulaisissa (1096/1996) tarkoitettuna luonnon-suojelu- tai maisema-alueena.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 13, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiskorvauksen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiskorvaus, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitettun luovutusajankohdan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2001.

Lakia sovelletaan luovutuksiin, jotka tapahtuvat lain voimaantulon jälkeen.

Luovutuksen katsotaan tapahtuneen sinä ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuokrasopimus on allekirjoitettu.

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Laki

luopumiseläkelain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 4 päivänä tammikuuta 1974 annetun luopumiseläkelain (16/1974) 8 §:n 2 momentin 2 kohta ja 4 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 366/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

Täysi luopumiseläke muutetaan vähennyksi eläkkeeksi:

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi *sellaiselle* henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa *tai luovutettava alue huomioon ottaen ryhtyy harjoittamaan päätoimisesti* maataloutta maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 2 §:ssä ja mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitetulla tavalla ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain 13 §:n 2 momentissa, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiseläkkeen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiseläke, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitetun luovutusajankoh-

2) jollei 12 a §:stä muuta aiheudu, jos täyden luopumiseläkkeen saaja antamansa maataloustuotannosta luopumissitoumuksen tai pellon myyntirajoitussitoumuksen vastaisesti luovuttaa tai vuokraa vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella sitoumuksen alaista peltomaata lisäalueeksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta *maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen*, ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan;

Edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 13, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiseläkkeen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiseläke, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitetun luovutusajankoh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

vutusajankohdan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään asianomaisen ministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

dan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2001.*

*Lakia sovelletaan luovutuksiin, jotka ta-
pahtuvat lain voimaantulon jälkeen.*

*Luovutuksen katsotaan tapahtuneen sinä
ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuok-
rasopimus on allekirjoitettu.*

Laki

maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annetun lain 25 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta 18 päivänä joulukuuta 1992 annetun lain (1330/1992) 25 §:n 2 ja 5 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 367/1997, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

25 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityinen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi *sellaiselle* henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa tai luovutettava alue huomioon ottaen ryhtyy harjoittamaan päätoimisesti maataloutta maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) 2 §:ssä ja mainitun lain nojalla annetuissa säännöksissä tarkoitettulla tavalla ja joka sitoutuu pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan, taikka jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu käytettäväksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitetuksi luonnonsuojelu- tai maisema-alueeksi.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta an-

Jos 1 momentissa tarkoitettua toimintaa tai sitoumuksen laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä taikka jos tälle toiminnalle tai laiminlyönnille on ollut olemassa muu erityisen syy, voidaan luopumiskorvaus lakkauttaa määräajaksi taikka päättää, että luopumiskorvaus maksetaan entisen suuruisena. Luopumislisä voidaan lakkauttaa myös osaksi. Sitoumuksen laiminlyönnille on olemassa tässä momentissa tarkoitettu erityinen syy, jos sitoumuksen alaista maata on luovutettu tai vuokrattu vähintään viideksi vuodeksi tehdyllä vuokrasopimuksella maatalouden harjoittamista varten lisämaaksi henkilölle, joka luovutusajankohtana harjoittaa maataloutta *maatilalla siten, että hän on ottanut maatalousyrittäjien eläkelain (467/1969) 1 §:n säännösten mukaisesti sanotussa laissa säädettyä vähimmäiseläketurvaa koskevan vakuutuksen. Lisäksi edellytetään, että luovutuksensaaja on sitoutunut* pitämään hallinnassaan ja viljelemään luovutettavaa tai vuokrattavaa aluetta vähintään viiden vuoden ajan. *Tässä momentissa tarkoitettuna erityisenä syynä pidetään myös sitoumuksen alaisen maan luovuttamista käytettäväksi luonnonsuojelulaissa (1096/1996) tarkoitettuna luonnonsuojelu- tai maisema-alueena.*

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun luovutuksensaajaan noudatetaan soveltuvin osin, mitä maatalousyrittäjien luopumistuesta an-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

netun lain 13 §:n 2 momentissa, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiskorvauksen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiskorvaus, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitetun luovutusajankohdan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään asianomaisen ministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

netun lain (1293/1994) 13, 28, 29 ja 32 §:ssä säädetään. Luopumiskorvauksen pääoma-arvoa laskettaessa otetaan tällöin huomioon se luopumiskorvaus, jota maksetaan 2 momentissa tarkoitetun luovutusajankohdan jälkeen. Pääoma-arvo määrätään sosi-aali- ja terveysministeriön vahvistamien perusteiden mukaan.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuu-
ta 2001.*

*Lakia sovelletaan luovutuksiin, jotka ta-
pahtuvat lain voimaantulon jälkeen.*

*Luovutuksen katsotaan tapahtuneen sinä
ajankohtana, jolloin luovutuskirja tai vuok-
rasopimus on allekirjoitettu.*
